

Härnösands kommun
Samhällsförvaltningen
871 80 Härnösand
kommun@harnosand.se

Förslag att inrätta ett naturreservat på kommunal mark

Förslaget

Naturskyddsföreningen i Härnösand anser att ett tätortsnära skogsområde nordväst om Bondsjön bör avsättas som reservat med syftet att värna den biologiska mångfalden och friluftslivets intressen.

Bakgrund

Kommunen har grönytor, parkmarker och skogar, delar av det kommunala markinnehavet har naturvärden utöver det de generella naturvärdena så som ängsmarker, aspdungar, Sälj och Rönträäd. Delar av det kommunala skogsinnehavet skulle kunna bli viktiga naturreservat för den biologiska mångfalden och friluftslivets intressen inom Härnösands kommun.

De skulle vara viktiga resurser som stärker de kommunalt genererade friluftsområden som finns på Bondsjön, Höglätten och Vårdkasberget. Istället för att bruka dessa skogar så vill Naturskyddsföreningen att kommunen fredar dessa områden för att på så sätt säkerställa att biologisk mångfald får utvecklas och stärka områdesnära bostadsområdets möjligheter till friluftsliv och naturupplevelser. Att befolkningen som rör sig i dessa friluftsområden ges en chans att få uppleva hur en riktig skog ser ut med alla dess ljud, dofter och rikedomar. Ta bara den självklara ekosystemtjänst som bär och svamplockning ger, detta försvinner direkt då skogarna avverkas. Eller hälsoaspekten som kommer av att få ströva lugnt i en skog där fågellivet finns kvar och insekterna ger liv till en ny generation fåglar. Detta går inte att köpa på ett apotek.

Planerade inventeringar

Under vår- och försommar har den lokala Naturskyddsföreningen i Härnösand för avsikt att inleda en skoglig inventering av bland annat Bondsjö 17:1. Det kan också bli frågan om att inleda en inventering av Gådeåberget och Bondsjöberget, de två sistnämnda är delvis hällmarkstallskogar i impedimentsmiljö där senvuxna granar kämpar för överlevnad sida vid sida med månghundraåriga tallar. Det är viktiga miljöer för diverse stekelarter som ger oss människor vardaglig pollinering i trädgårdarna. Del av fastighet Bondsjö 17:1 m.fl. gränsar till bondsjöns motionsspår och är viktiga marker för området helhet samt är också en av västra Härnösands sista tätortsnära skogar med sina ca 45 ha.

Motiv för reservatbildning

Området som bör skyddas i syfte att bevara och utveckla biologisk mångfald och en värdefull naturmiljö är en av Härnösand kommuns få skogar med inslag av naturskogskaraktär. Denna skog hyser redan idag, jämfört med omgivande skogsmark, mycket av de strukturer såsom döda stående och liggande träd som är kännetecknen för naturligt fungerande skogsekosystem. Nybildning av strukturer sker också fortlöpande, vilket gör att vissa naturvärden med tiden kan förväntas utvecklas än mer.

Syftet med att skydda detta område är dels att bibehålla ett skogligt område som ger härnösandsborna möjlighet till storskogskänsla, att området ska utveckla höga naturvärden och det ska upprättas naturliga bestånd av gran och tall. Området får utvecklas fritt efter naturligt förekommande processer och kommunen bör inte i fortsättningen plocka ut träd som faller i skogen pga. röta eller vind.

I delar av området finns det icke skötta stigar och dessa kan i ett framtida reservat bli kompletterande strömstigar. Det är annars önskvärt att området är ett skogsområde utan anläggningar.

Områdesbeskrivning.

Aktuellt område på Bondsjön är beläget mellan Bondsjöby och kyrkans marker bort mot Byåker och sträcker sig öster ut mot ett militärt förråd. Det utgörs av ett småkuperat område på troligen moränmark med inslag av blåsippa, hållmarker, berghäll och vattendrag och bäckdrag, mindre källpåverkan finns också.

Området innehåller dels barrblandskog, lövrikare biotoper och rena gran- eller tallbiotoper. Det finns gamla grovgreniga tallar som uppskattas till +200 år, granar upp mot 180 finns i området. Torrakor av gran finns det gott om medan tall förekommer här och var. Tallågor förekommer men dessa har tillkommit senare än de granlågorna som finns utspridda i området.

Det växer frisk, bitvis fuktig, blåbärsgranskog i merparten av området och det finns också inslag av äldre kulturmark där vegetationstäckets utgörs mer av blandad vegetation med inslag av bland annat gräs.

Granskogarna är väl skiktade och bitvis slutna, tallområden är av hållmarkskaraktär och då tämligen glesa med inslag av gran. Lövträd förekommer tämligen frekvent. Området bär svaga spår av brand i form av väl slutna brandljud. I västra delen förekommer en mäktig stenmur och äldre kulturmarker vilket gör att granvärderna inte är de mest utpräglade, här finns mer lövvärden och frodvuxenhet. Stora delar av området har medelhöga naturvärden, antingen i form av död ved, gamla träd eller via signalarter och /eller rödlistade arter. I området finns partier med delvis trivialskog, och delvis skog av utvecklingskaraktär.

Kommunal förvaltning har tyvärr varit inne i området och städad bort ett antal vindfällda träd vilket skadar naturskogskaraktären men området är ändå så pass intressant att dessa spår går att bortse ifrån.

Bland arter som hitintills har noterats i området kan följande nämnas; garnlav, granticka, rosenticka, tallticka, violettgrå, ullticka alla i rödlistekategori NT, samt rynkskinn rödlistekategori VU. Därtill finns välutvecklad vedticka, skrovellav/stuplav och tretåig hackspett.

Förkortning; NT = Nära hotad, VU = Sårbar, kategori enligt 2020 års rödlista.

Områdets skogar har tidigare påverkats av skogliga ingrepp, men detta i senare tid. Av åldern på beståndet att döma så har rationella skogsbruksåtgärder inte vidtagits sista 150 åren. Sålunda har nybildning av skogsbiologiskt viktiga strukturer som äldre träd och död ved kunnat fortgå. Strukturellt så avviker därför detta skogsbestånd tydligt från omkringliggande och brukade skogsbestånd.

Med tiden kan man förvänta sig att denna skog i vissa avseenden utvecklar än mer av vissa naturvärden. Områdets naturvärden är ovanliga i dagens skogsbrukspräglade landskap och av grundläggande vikt för att bevara livsformer knutna till dessa miljöer.

Genom bildning av naturreservat avlägsnas ett exploateringshot och förutsättningarna för bevarande av denna skogsmiljö är möjlig, med därtill hörande strukturer, processer och arter. I bilaga finns en vägledning för reservatsbildning.

Härnösand den 28 maj 2020
För Härnösands Naturskyddsförening
Anna Isaksson
Smultronvägen 15
871 62 Härnösand
Tel: 070-328 48 45
e-post: nfharnosand@gmail.com

Vägledning för reservatbildning

Vägledning om reservatsbildning finns på Naturvårdsverkets webbsida.

Ekonomiskt stöd

Kommunen kan få statligt bidrag vid kommunal reservatsbildning. Kommunen kan också ansöka om LONA-bidrag när man beslutar om områdesskydd.

Statligt bidrag

Kommunen kan få upp till 50 procent i bidrag från Naturvårdsverket för att köpa mark eller betala ersättning till markägare. Om kommunen själv är markägare kan kommunen få bidrag för minskningen i marknadsvärde om inte kommunen anser att reservatsbildningen är en icke kostnad.

LONA-bidrag

Kommunen kan söka bidrag från Lokala naturvårdssatsningen, förkortas (LONA) för arbetet med att bilda områdesskydd. Det kan användas till exempelvis arbetstid, inventeringar med mera.